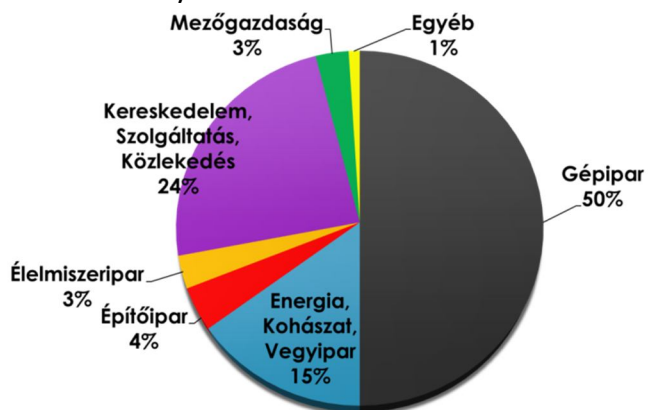

Heves megye hosszú távú fejlődésének bemutatása

„A gazdasági lendület országos átlag fölött”

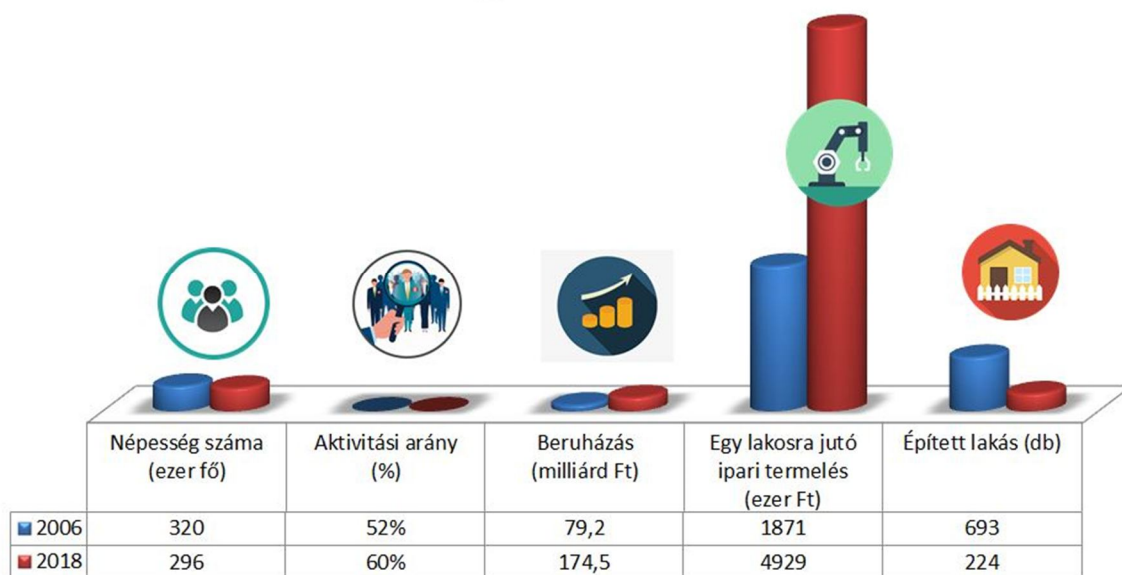
Heves megye high-tech minőségű **exportorientált feldolgozóipari megye**. Az elmúlt **10-12 éves fejlődés** megteremtette a fenntartható, jó színvonalú fejlődés gazdasági alapjait, **felzárkózott** a gazdaságilag meghatározó megyék élvonalába. Sok gazdasági mutató tekintetében kimagasló teljesítményt mutathatunk fel. A gazdaság húzóágazata a globális piacra termelő **járműalkatrész ipar**, gépipar, energetika, egészségipar, élelmiszeripar. A kereskedelem, szolgáltató szektor elsősorban a helyi igényeket szolgálja ki. Jellemző ágazatok és arányok:

Heves megye területe alapján a megyék sorában a 16. helyen, lakónépessége alapján a 12. helyen áll. A 2017. év végi statisztikák szerint az ötvenezer feletti lélekszámú megyeszékhely, Eger mellett 10 városban, 5 nagyközségben és 105 községben él a megye **296 ezer lakosa**. Az itt élők közel fele (47 százaléka) városlakó. A **megye lakóinak száma évről-évre fogy**, 2017-ben 0,4 százalékkal, 1135 fővel lettek kevesebben.

Az elmúlt dekádban a megye vállalkozásainak teljesítménymutatói olyan mértékű javulást mutatnak, amely számos mutató esetében az **országos átlagnál is lendületesebb**.

Heves megye az elmúlt dekádban

Néhány fontos mutató országos összehasonlításban:

	Heves/Országos						
	2007. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év
Nettó árbevétel	1,6%	1,6%	1,7%	1,7%	1,8%	2,0%	2,1%
Export árbevétel	2,2%	2,3%	2,5%	2,6%	2,6%	3,5%	3,4%
Belföldi értékesítés	1,4%	1,3%	1,2%	1,2%	1,3%	1,3%	1,3%
Hozzáadott érték	1,9%	1,6%	1,7%	1,7%	1,6%	1,9%	1,9%

A megye gazdasági teljesítménye alapvetően a társasági adó hatálya alá tartozó társaságok, az egyéni vállalkozók és a különböző egyszerűsített adózási (EVA, KATA) módot választó vállalkozók tevékenységén alapul. Ezen belül a **társas vállalkozások** szerepe meghatározó, az elért árbevétel legnagyobb – évről-évre növekvő – hányadát, 2017-ben már több mint 95 százalékát adták.

Heves megye	Mérték-egység	2007. év	2008. év	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év
Nettó árbevétel	MFt	1 074 486	1 095 718	905 232	1 014 425	1 238 216	1 198 036	1 276 441	1 385 263	1 521 882	1 667 609	1 803 646
Export árbevétel	MFt	425 832	433 072	328 358	435 700	610 217	592 008	663 215	726 285	855 386	963 227	1 068 875
Export/Nettó árbevétel	%	39,6%	39,5%	36,3%	43,0%	49,3%	49,4%	52,0%	52,4%	56,2%	57,8%	59,3%
Belföldi értékesítés	MFt	648 654	662 646	576 874	578 725	627 999	606 028	613 226	658 978	666 496	704 382	734 771
Hozzáadott érték	MFt	242 387	243 002	215 900	232 170	262 372	237 874	261 363	281 202	305 735	337 073	352 398
Átlagos állományi létszám	Fő	50 278	50 896	45 085	45 336	48 172	46 467	45 188	45 739	47 374	47 444	46 659
Béreköltség	MFt	84 427	91 170	82 900	87 278	102 088	104 770	108 971	114 890	124 537	135 796	154 864
Átlagbér (ezer Ft/fő)	ezer Ft/fő/év	1 679	1 791	1 839	1 925	2 119	2 255	2 412	2 512	2 629	2 862	3 319

A megyei társaságok teljesítményeinek alakulását jelentősen befolyásolta a **2008-ban**, szeptemberben kezdődő (Lehman-Brothers csőd) **pénzügyi-gazdasági válság**, melynek hatásai 2009-ben jelentkeztek legerőteljesebben. Ezt **követően** a teljesítménymutatók javultak. Ez a trend egy matematikai kifejezéssel élve, szigorúan monoton növekedést jelentett.

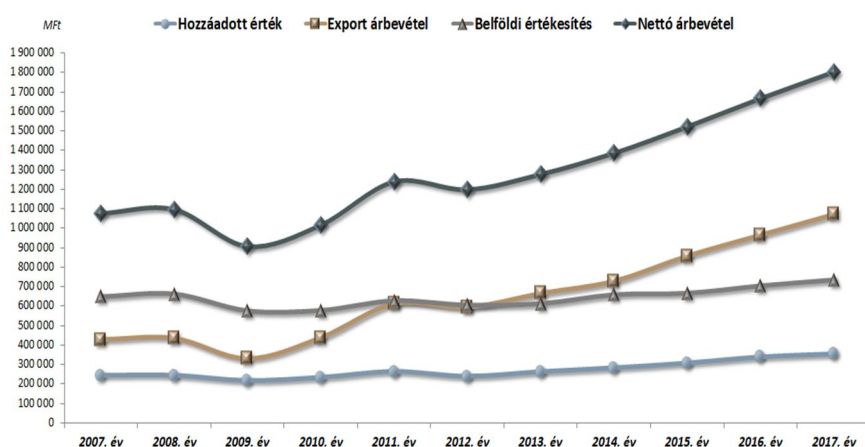
A megye gazdaságának húzóereje tehát továbbra is az **export**, mely a 2009. évi drasztikus visszaesés után igen dinamikus módon bővült. A bővülés mintegy héttizede igen koncentráltan, néhány nagyvállalatnál jelentkezett. Az **1 068 milliárd forintos export az összes 1803 milliárdos árbevételnek** az elmúlt évekhez hasonlóan több mint a **felét** biztosította, amely jóval meghaladja a 2007. évi négytizedes arányt. A külpiacokra történő eladási érték alakulásánál azonban nem hagyható figyelmen kívül a forint árfolyama, amely a kivitel erősödésének irányába hat.

Mivel a megye gazdasága jelentősen függ a külpiacoktól, érdemes röviden áttekinteni a globális, makro mozgásokat:

A **globális gazdaság** teljesítménye 2018-ban 3,6%-kal bővült az előző évhez képest, a folyamatok középpontjában leginkább az Egyesült Államok gazdaságpolitikai döntései álltak. A meghatározó globális szereplők közül az Egyesült Államok gazdasági növekedése (2,9%) gyorsult, Kínáé (6,6%) lassult az egy évvel korábbihoz mérten. A szűkebb nemzetközi környezetünkbe tartozó Európai Unióban a gazdasági **bővülés mérséklődött**, a GDP volumene 1,9, a hazánk legjelentősebb külgazdasági partnerének számító Németországé 1,4%-kal növekedett.

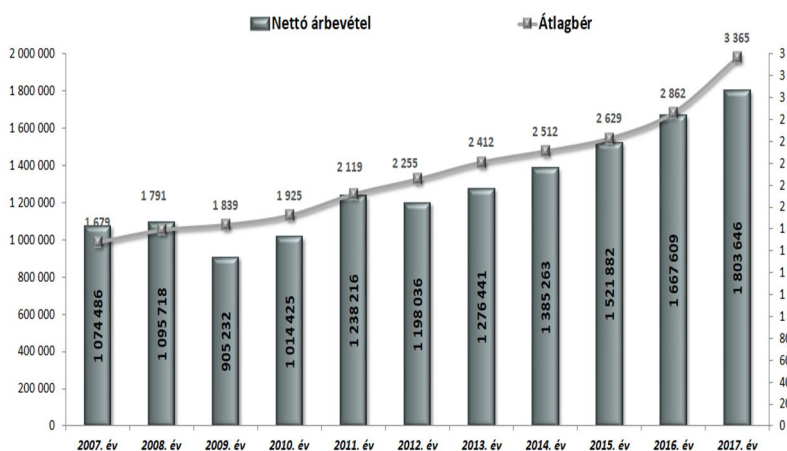
A magyar gazdaság teljesítménye 2018-ban 4,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A folyamatokban különösképp kedvező, hogy az összes ágazat pozitívan járult a növekedéshez, amire korábban még soha nem volt példa hazánkban. A gyorsuláshoz legnagyobb mértékben a munkából származó jövedelmek emelkedése járult hozzá. A bérfejlesztéseknek köszönhetően jelentősen növekedett a belső kereslet, ami egyfelől a fogyasztás, másfelől a szolgáltatások dinamikus teljesítményében mutatkozott meg. Az adócsökkenésekkel és a konjunktúra felívelésével párhuzamosan kedvezően alakult a vállalatok profitabilitása, ami hozzájárult a beruházások emelkedéséhez is.

Az ipar esetében az elmúlt évek kiváló eredményei után lassulás figyelhető meg, ennek egyik oka lehet a **külső kereslet csökkenése**. Ezzel, valamint a növekvő belső kereslet importigényével párhuzamosan a nettó export negatívan járult hozzá a növekedéshez. A mezőgazdaság összességében szintén támogatta a konjunktúrafolyamatokat.

A 2010-2011 közötti időszakban kedvező volt, hogy a megye gazdasági fellendüléséhez nélkülözhetetlen **hazai felvevőpiac** a határon túli értékesítés jelentős bővülésével párhuzamosan, bár annál jóval szerényebb ütemben bővült. A növekedési ütem

hatására a belföldi értékesítésből származó összeg már több, mint 10 százalékkal meghaladja a válság kirobbanását megelőző időszakét. A belföldi forgalom, a belső felhasználás erősödésében vélhetően szerepet játszott többek között az egyre javuló gazdasági környezet, az alacsony jegybanki alapkamat és infláció mellett az átlagbér folyamatos emelkedése által generált lakossági fogyasztás erősödése is. Az előbbieket nyomán a társaságok által előállított új érték, a **hozzáadott érték** is kedvezően alakult.

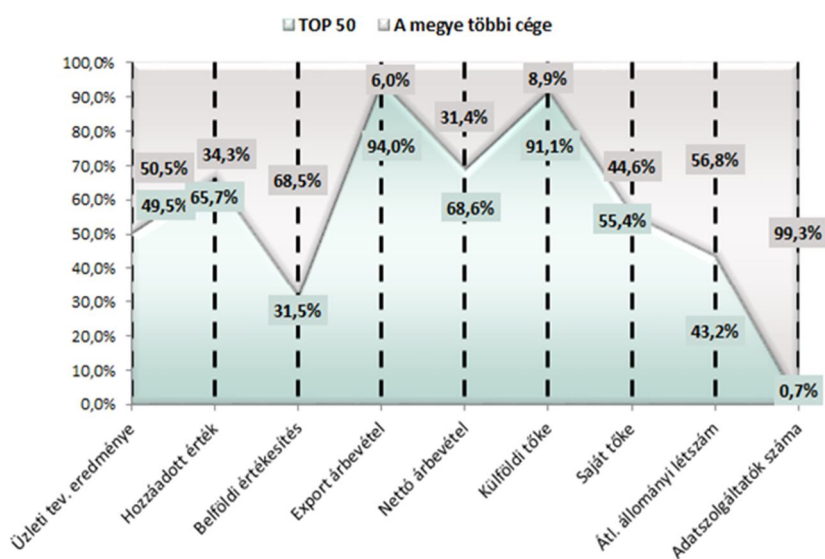

A társaságok alkalmazottainak **átlagbére** az elmúlt évben és idén is az inflációt jóval meghaladó ütemben, 2017-ben összesen mintegy **28 százalékkal, 3 319 ezer forint**ra növekedett. Az átlagbér Heves megyei növekedése kissé meghaladja az országos

átlagot, így a fajlagos megyei érték a hazai átlagnak 103,1 százaléka, tehát az **országos és a megyei bérvizonyok közötti olló** kismértékben záródott az elmúlt időszakban.

Fontosabb megállapítások, megerősödő trendek

- A **multik vezérelte** gazdaság Heves megyét is jellemzi. A gazdaság szerkezetében az elsődlegesen **külföldi tulajdonú TOP feldolgozóipari nagyvállalatok a meghatározók**. Jól mutatja a polarizációt, hogy a mintegy 50 ezer gazdálkodó egységből az 1 %-ot képviselő nagy cégek nagyságrendileg 50%-ban részesednek a gazdasági mutatókból (pl.: értékesítés, adófizetés).
- A tisztán **hazai** tulajdonú ipari vállalkozások jelentős **beszállítói** a térség multinacionális nagyvállalatainak. A további fejlődés eszköze a vállalati együttműködések, klaszterszerveződések térnyerése lehet. A TOP és KKV szektor arányai:

- A **kereskedelem, szolgáltatás, mezőgazdaság** területét elsősorban magyar kisvállalkozások képviselik, ezen cégek **a foglalkoztatás és hazai értékesítés meghatározó részét képviselik**.
- A **beruházások** 2010-től vizsgálva egyszeri kisebb visszaeséssel ugyan, de folyamatosan nőttek, elsődlegesen a gépipari fejlesztések következtében. A beruházások elérték, meghaladták azt a kritikus határt, amely az egyszerű szinten tartást eredményezhetik. A beruházások már egyértelműen **a növekedés érdekében merülnek fel**.
- A hazai **KKV-szektor** nagy potenciált jelent, ugyanakkor a szektor hatékonyságát növelni kell, mert alacsony a termelékenységük. A vállalkozásoknak **új kihívásoknak kell megfelelni** (például: munkaerőhiány, digitalizáció) ehhez beruházásokra, tőkére van szükségük. Ebben pozitív trend, hogy a vállalati hitelállomány bővül, - a gazdaság-élénkítés és kedvezőbb adózási és beruházási hitel-lehetőségek eredményeként -. és egyúttal a kkv-szektor **hitelfelvételi hajlandósága is élénkül**.
- A kis települések csökkenő demográfiája miatt egyre nehezebb a kisboltokat fenntartani, ezért **boltbezárások** okozhatnak életviteli változásokat.
- A méret nagyság, tulajdonosi szerkezet, területi elhelyezkedés a tevékenység jellege szerint erőteljes a megyei **gazdasági polarizáció** (nagyok nagyobbak, kicsik kisebbek lesznek)

- Heves megye népessége tendenciaszerűen csökken, a **fogyás átlaga meghaladta a magyarországi vidéki átlagot**. Megyei szinten komoly problémákat okozott a csökkenés gyorsuló üteme. A **népesség öregszik**, a kihasználható munkaerőtartalékok drasztikusan fogynak. Az **urbanizáció a gazdaság térszerkezetében meghatározó**, erősödik az **Eger-Gyöngyös-Hatvan tengely**, az életfeltételek javulása a városok térségeiben kedvezőbb.
- A megye gazdaságának egyik sajátos erősödő kettőssége, hogy az **általános mennyiségi munkaerőhiány**. Eddig a betanított munkák területén volt a legnagyobb létszámhiány, **ma viszont a szakképesítést igénylő** pozíciók esetén látszanak problémák. Heves megye elvándorlási és demográfiai mutatói alapján alapvetően **kevesebb, de képzetesebb munkaerőre** kell építeni a gazdaságot
- Megállapítható, hogy az országos átlagot meghaladó beruházások felszívták a kihasználható munkaerőt (ezért javult a foglalkoztatottsági arány) és **csökken** a **munkanélküliek száma**
- A foglalkoztatási problémák kezelésében megjelent mindezen túl a **megyén (országon) kívüli munkaerőimport és** az iskolarendszer **tanulóimportjának** helyben foglalkoztatása felértékelődött. A munkaerőhiány és a kormányzati döntések hatása mellett **beindult egy növekvő bérspirál**, dolgozói juttatások tekintetében erősödő igény jelent meg a cafeteria elemek, lakhatás támogatás és bérlakásprogramok, tanuló – foglalkoztatási ösztöndíjak iránt. A szakképzett munkaerő növekvő igény kikényszeríti az iskolarendszer hatékonyabb alkalmazkodását a vállalkozó igényekhez, ugyanakkor a **vállalkozások is egyre nagyobb szerepet vállalnak hoznak a megfelelő minőségű munkaerő létrehozásában, képzésében**.
- Az **üzleti várakozások** a korábbi évekhez képest pesszimistábbak elsősorban a járműipar piacának lassulása miatt.

Összefoglalva: mindezek alapján a **HKIK** a korszerű, hatékony gyártáshoz, kereskedelemhez, kézműiparhoz szükséges **technológiai fejlesztéseket**, beruházásokat és az ezt kiszolgáló oktatási, **képzési programokat** tekinti fő feladatnak. A **munkaerő megtartás** érdekében pedig az igényes **lakás program hozhat látványosabb eredményt**.

Készítette: Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, 2019